

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa [...] Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko S. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 maja 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 24 listopada 2020 r., sygn. akt V ACa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w G. na rzecz kuratora A. P. wynagrodzenie w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, tytułem udziału w postępowaniu kasacyjnym w charakterze kuratora nieznanego z miejsca pobytu pozwanego S. S.;

3. nakazuje pobrać od powoda [...] Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w G. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, tytułem brakujących kosztów sądowych, obejmujących wynagrodzenie kuratora pozwanego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda [...] Bank S.A. w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 listopada 2020 r., sygn. akt V ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według ugruntowanego orzecnictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001, II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

W ocenie powoda w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, tj. czy wytoczenie powództwa przeciwko osobie, która udzieliła poręczenia cywilnego powoduje przerwanie biegu przedawnienia roszczeń wobec tego poręczyciela zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i czy skutek przerwania biegu przedawnienia roszczeń wobec poręczyciela utrzymuje się zgodnie z art. 124 § 2 k.c. przez czas trwania postępowania sądowego wobec poręczyciela, niezależnie od upływu terminu przedawnienia wobec dłużnika głównego, którego dług poręczono, czy też wytoczenie powództwa przeciw poręczycielowi nie ma znaczenia dla przerwania biegu przedawnienia roszczeń wobec dłużnika głównego, z uwagi na akcesoryjny charakter poręczenia i treść art. 879 § 1 k.c.

Wskazane zagadnienie prawne nie ma charakteru istotnego w rozumieniu opisanej wyżej przesłanki warunkującej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż odpowiedź w tym zakresie wynika z przepisów prawa regulujących poręczenia oraz była już przedmiotem rozważań w orzecnictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 4 grudnia 2008 r., I CSK 212/08, nie publ.). Zobowiązanie poręczyciela jest zależne od istnienia, ważności i zakresu zobowiązania dłużnika głównego (art. 879 § 1 k.c.), a poręczyciel może korzystać z zarzutów przysługujących dłużnikowi głównemu (art. 883 § 1 k.c.). Nadaje to poręczeniu cechę akcesoryjności (zależności) w stosunku do zobowiązania głównego. Jest to podstawowa cecha poręczenia.

Powodowy Bank nie wytoczył powództwa przeciwko dłużnikowi głównego, ani też nie doprowadził w inny sposób do przerwania w stosunku do niego biegu przedawnienia roszczenia. Upływ terminu przedawnienia w stosunku do dłużnika głównego jakkolwiek nie powoduje wygaśnięcia poręczenia, jednak podniesienie przez poręczyciela skutecznie zarzutu przedawnienia roszczenia wierzyciela w stosunku do dłużnika głównego powoduje ten skutek, że sąd oddała powództwo skierowane przeciwko poręczycielowi. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w powołanym wyroku z dnia 4 grudnia 2008 r., I CSK 212/08, na podstawie art. 883 § 1 k.c., poręczyciel jest uprawniony do zgłoszenia zarzutu przedawnienia roszczenia wierzyciela w stosunku do dłużnika głównego, także wówczas, gdy termin przedawnienia upłynął po wytoczeniu przez wierzyciela powództwa przeciwko poręczycielowi.

Pozwany (jako poręczyciel) działający poprzez kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu podniósł tego rodzaju zarzut. Właśnie ze względu na akcesoryjny charakter poręczenia nie ma znaczenia prawnej okoliczność, że w chwili wytoczenia powództwa przeciwko pozwanemu jako poręczycielowi roszczenie przeciwko dłużnikowi głównemu jeszcze nie uległo przedawnieniu. W sytuacji, gdy poręczyciel poniesie skutecznie zarzut przedawnienia roszczenia wierzyciela przeciwko dłużnikowi głównemu wynikający z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia staje się bezprzedmiotowy, skoro roszczenie w stosunku do dłużnika głównego uległo przedawnieniu. W tym względzie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. nie może modyfikować reguł prawnych wynikających z konstrukcji prawnej poręczenia. Oczywiście wierzyciel może podnieść zarzut, że powołanie się przez poręczyciela na przedawnienie roszczenia wierzyciela w stosunku do dłużnika głównego, ze względu na okoliczności danej sprawy, stanowi nadużycie prawa (art. 5 k.c.), ale w skardze kasacyjnej takiego zarzutu nie podniesiono i nie przytoczono na jego poparcie stosownych okoliczności. Skarga kasacyjna została oparta wyłącznie na naruszenie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 124 § 1 i 2 k.c. oraz art. 879 § 1 k.c. w zw. z art. 881 k.c.

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak rozwałę z urzędu nieważność postępowania. Sąd Najwyższy nie

może wyjść poza konkretne podstawy (zarzuty) powołane w skardze kasacyjnej i poszukiwać z urzędu innych błędów wyroku Sądu drugiej instancji niewskazanych przez skarżącego.

Jak już wspomniano wyżej Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach jej podstaw i nie stosuje z urzędu właściwych przepisów prawa materialnego tak, jak to ma miejsce w postępowaniu apelacyjnym. Sąd drugiej instancji w ramach kognicji wyznaczonej przepisami art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. stosuje z urzędu prawo materialne, a zatem niezależnie od inicjatywy skarżącego (por. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55).

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O wynagrodzeniu należnym dla kuratora pozwanego orzeczono na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. poz. 536) w zw. z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r. poz. 265). Sąd miał na uwadze okoliczność, iż w postępowaniu kasacyjnym obowiązuje przymus adwokacko-radcowski i takie kwalifikacje ma występujący w sprawie kurator (k. 212). Dlatego należało zastosować stawki wynagrodzenia jak w przypadku profesjonalnych pełnomocników.

Wynagrodzenie to zostało przyznane od Sądu Okręgowego w G., który ustanowił kuratora postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2019 r. (k. 61).

Punkt 3 postanowienia znajduje uzasadnienie w art. 113 ust. 1 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2257) oraz art. 98 § 3 k.p.c.

